

Sygn. akt II Ca 18/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Starosta

Sędziowie: SO Irena Dobosiewicz

SO Tomasz Adamski (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Tomasz Rapacewicz

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2015 roku w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z wniosku K. G. (1)

przy udziale: M. G.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2014 roku sygn. akt II Ns 3607/13

postanawia:

1. sprostować oczywiste omyłki pisarskie:

a) **w punkcie I (pierwszym) podpunkt a) zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce słów „w budynku położonym w B.” wpisać „w budynku położonym w K.” oraz**

b) **w punkcie I (pierwszym) podpunkt c) zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce słów „położonego w B.” wpisać „położonego w K.”;**

2. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie II (drugim) w ten sposób, że nadać mu treść „zasądzić od M. G. na rzecz K. G. (1) tytułem dopłaty kwotę 37.380 (trzydzieści siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt) złotych płatną w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności”;

3. oddalić apelację w pozostałym zakresie.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt: II Ca 18/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K. G. (1) wystąpiła o podział majątku po ustaniu wspólności ustawowej i przyznanie uczestnikowi M. G. wszystkich składników majątkowych, tj. spółdzielczego własnościowego prawa do garażu, nieruchomości lokalowej oraz ruchomości stanowiących wyposażenie lokalu mieszkalnego, z obowiązkiem spłaty na jej rzecz. W

uzasadnieniu wniosku podała, iż wskazany sposób podziału jest uzasadniony tym, że wyłącznie uczestnik jest w posiadaniu składników majątku wspólnego.

Uczestnik poparł wniosek, domagając się dodatkowo rozliczenia nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni w wysokości 5.000 zł, kosztów utrzymania lokalu, kwoty 7.000 zł wypłaconej z rachunku bankowego uczestnika oraz nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny w postaci środków pieniężnych zgromadzonych na księżeczce mieszkaniowej.

1W toku postępowania wnioskodawczyni wniosła dodatkowo o rozliczenie wynagrodzenia za wyłączne korzystanie przez uczestnika z nieruchomości lokalowej, a nadto rozliczenie wspólnie spłacanego kredytu oraz podała, iż środki zgromadzone na księżeczce mieszkaniowej nie były wystarczające dla uzyskania przydziału mieszkania.

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2014 roku w sprawie II Ns 3607/13 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy dokonał podziału majątku wspólnego K. G. (1) i M. G. w ten sposób, że na rzecz M. G. przyznał spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku przy ul. (...) w K. (błędnie wpisującą w B.), dla którego Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą (...), spółdzielcze własnościowe prawo do garażu numer (...) położonego przy ul. (...) w K. (błędnie wpisując w B.) oraz szereg ruchomości szczegółowo wymienionych w postanowieniu o łącznej wartości 10.000 złotych. Nadto sąd zasądził od M. G. na rzecz K. G. (1) kwotę 78.540 zł tytułem dopłaty w

1

dwóch ratach po 39.270 zł płatnych w terminie 3 i 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności i 130.128,42 zł w terminie 2 lat od daty uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności. Sąd nadto oddalił wnioski w pozostałym zakresie i rozstrzygnął w przedmiocie kosztów sądowych należnych od wnioskodawczyni i uczestnika Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

Sąd rejonowy rozpoznający niniejszą sprawę w I instancji, oparł swoje rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie, na następujących ustaleniach faktycznych:

Uczestnicy zawarli związek małżeński w dniu 5 września 1992 roku. W ich małżeństwie obowiązywał ustrój wspólności ustawowej. Nie były zawierane umowy majątkowe małżeńskie, nie była ustanowiona rozdzielność majątkowa. Małżeństwo uczestników zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 28 maja 2013 roku przez rozwód. Wyrok uprawomocnił się w dniu 18 czerwca 2013 roku i z tym dniem ustała łącząca uczestników wspólność ustawowa.

W skład majątku wspólnego uczestników wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do garażu numer (...) przy ul. (...) w K., spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) położonego w budynku przy ul. (...) w K., będące w zasobach K. Spółdzielni Mieszkaniowej w K., dla którego Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą (...), a nadto ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu mieszkalnego.

Wartość spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego wynosi 160.000 zł, wartość spółdzielczego prawa do garażu wynosi 20.000 zł, wartość ruchomości wynosi 10.000 zł.

Uczestnik poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci środków pieniężnych zgromadzonych na księżeczce mieszkaniowej stanowiących równowartość 16,2 % wartości spółdzielczego prawa, tj. kwotę 25.920 zł.

Wnioskodawczyni, po ustaniu wspólności ustawowej, wypłaciła z rachunku bankowego kwotę 7.000 zł.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rozpoznawanej sprawy, a nadto w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Bydgoszczy X C 773/13, których wiarygodności uczestnicy nie kwestionowali.

Podstawą ustalenia stanu faktycznego sprawy były częściowo zeznania świadków: E. L., H. S., K. G. (2), J. S.. Sąd dał wiarę E. L. i H. S. wyłącznie w zakresie dotyczącym nakładów dokonywanych na działkę letniskową w P., w pozostałym bowiem zakresie świadkowie nie znali faktów, albo wiedzę o nich uzyskały od wnioskodawczyni. Sąd dał wiarę K. G. (2) oraz J. S., co do faktu uzyskania przez uczestnika środków pieniężnych do majątku osobistego (spadek), świadkowie natomiast co do pozostałych okoliczności dotyczących majątku wspólnego wiedzę uzyskali od uczestnika, a nie z własnych obserwacji.

Sąd uznał, iż zeznania świadków, G. N., M. K., T. Z. oraz D. L., ze względu na brak wiedzy świadków co do istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, nie mogą stanowić podstawy dla Sądu do oceny faktów dotyczących majątku wspólnego byłych małżonków. Świadkowie nie utrzymywali z uczestnikami postępowania zażyłych kontaktów, a zatem wiedza świadków nie mogła pochodzić z własnych obserwacji.

Wartość wszystkich składników majątkowych Sąd określił na podstawie zgodnych oświadczeń uczestników postępowania.

Przesłuchanie uczestników Sąd potraktował jako materiał częściowo uzupełniający postępowanie dowodowe. Sąd nie dał wiary wnioskodawczyni w zakresie dotyczącym okoliczności opuszczenia przez nią wspólnego mieszkania.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd I instancji wywiódł, że majątek dorobkowy małżonków - po ustaniu wspólności ustawowej - może być podzielony w postępowaniu o podział majątku wspólnego, a to na podstawie przepisu art. 46 kro. Cytowana norma nie reguluje samodzielnie kwestii podziału majątku wspólnego, odsyłając do przepisów o dziale spadku, a nadto - na podstawie przepisu art. 1035 kc - do przepisów o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych.

To podwójne odesłanie znalazło również wyraz w przepisach postępowania, a zatem na mocy przepisu art. 567 § 3 kpc w sprawach o podział majątku wspólnego sąd stosuje przepisy o dziale spadku, a w zakresie w nich nie uregulowanym -na

podstawie art 688 kpc - przepisy dotyczące zniesienia współwłasności.

Na podstawie przepisów art. 684 w zw. z art. 567 §3 kpc sąd ustalił skład majątku wspólnego i jego wartość.

W sprawie będącej przedmiotem postępowania uczestnicy zgodnie określili, iż w skład majątku wspólnego wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do garażu, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) położonego w budynku przy ul. (...) w K., a nadto ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu mieszkalnego. Wobec jednomyślnego w tym zakresie stanowiska byłych małżonków Sąd nie był obowiązany do ustalania z urzędu składu majątku wspólnego, a to na podstawie przepisów art. 684 w zw. żart. 567 §3 kpc.

Na podstawie przepisu art. 212 § 2 kc oraz przepisów art. 622 § 2 w zw. z art 688 kpc Sąd dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków przyznając uczestnikowi wszystkie ustalone składniki majątku wspólnego, albowiem takiego sposobu podziału domagali się oboje uczestnicy.

Wartość dzielonych składników majątkowych to kwota łącznie 164.080 zł (134.080 zł- spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, 20.000 zł spółdzielcze prawo do garażu, 10.000 zł- ruchomości). Wartości składników majątkowych zostały uzgodnione przez uczestników postępowania, nie było zatem konieczne uzyskanie wiadomości specjalnych w tym zakresie. Wartość spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, uzgodniona przez byłych małżonków w wysokości 160.000 zł, została przez Sąd określona w ten sposób, że od powyższej kwoty odjęta została kwota 25.920 zł, stanowiąca równowartość nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny w postaci środków pieniężnych zgromadzonych na książeczkę mieszkaniowej prowadzonej dla uczestnika, odpowiadająca

współczynnikowi w wysokości 16,2 % tegoż nakładu w majątku wspólnym. Ustalenia w tym zakresie Sąd dokonał w oparciu o treść zaświadczenia spółdzielni mieszkaniowej z dnia 30 sierpnia 2013 r., z którego wynika, że uczestnik zgromadził wkład w wysokości 199.919.000 st. zł, z czego kwota 167.527.200 zł pochodziła z kredytu udzielonego byłym małżonkom. Różnica między tym kwotami wyniosła 32.391.800 zł i tę kwotę Sąd przyjął jako nakład z majątku osobistego uczestnika. Odnosząc tę liczbę do wartości składnika majątkowego uzgodnionego w toku postępowania Sąd ustalił jego wartość podlegającą

4

podziałowi ($160.000 \text{ zł} \times 16,2\% = 25.920 \text{ zł}$), tj. kwotę 134.080 zł ($160.000 \text{ zł} - 25.920 \text{ zł} = 134.080 \text{ zł}$)

Ustalając wysokość nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny (w myśl przepisu art. 45§ I kro, a nadto przepisu art. 567§ I kpc) Sąd tylko w części uwzględnił roszczenie uczestnika. Z treści powołanego zaświadczenia spółdzielni mieszkaniowej wynika mianowicie, że kwota przewyższająca wkład w wysokości 199.919.000 st. zł została zwrócona. W ocenie Sądu rozliczeniu podlegała zatem kwota 32.391.800 st. zł, a nie - jak wskazywał uczestnik - kwota 42.000.500 st. zł.

Sąd oddalił wniosek uczestnika o rozliczenie nakładów w wysokości 5.000 zł poniesionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczynie, tj. domek (...) w P., uznając, że jest bezpodstawny. Uczestnik, w odpowiedzi na wniosek twierdził, że wnioskodawczynie w trakcie trwania małżeństwa odziedziczyła ten majątek, wymagał on kapitalnego remontu. W trakcie przesłuchania podał, że nakłady na domek (...) ponoszone były do roku 2012 r. Z przesłuchania wnioskodawczynie oraz zeznań świadka, E. L., wynika, że działka (...) stanowiła majątek rodziców wnioskodawczynie, a jej ojciec zmarł w dniu 25 marca 2013 r. Oznacza to, że ponoszone przez byłych małżonków nakłady miały miejsce jeszcze za życia ojca wnioskodawczynie (2012 r.), a zatem na majątek osoby trzeciej. Uczestnik nie-dowiół faktu uzyskania przez wnioskodawczynię praw do działki letniskowej w trakcie trwania wspólności ustawowej, brak podstaw w związku z tym do rozliczania jego roszczeń w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Sąd oddalił nadto wniosek uczestnika o rozliczenie kosztów utrzymania-wspólnego lokalu mieszkalnego poniesionych w okresie od 2 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

Żądanie rozliczenia wskazanych wydatków za okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 17 czerwca 2013 r. (ustanie wspólności ustawowej) podlegało oddaleniu, ze względu na fakt, iż były one poniesione w trakcie trwania wspólności, a zatem z majątku wspólnego.

Rozliczenie wydatków poniesionych po ustaniu wspólności ustawowej podlegało natomiast oddaleniu na podstawie przepisu art. 207 kc w zw. z art. 46 kro, Sąd uznał bowiem, iż byli małżonkowie dokonali w zakresie spółdzielczego prawa podziału quoad usum.

Utrwalone w praktyce orzecniczej jest stanowisko uznające dopuszczalność

5

umownego wyłączenia reguły określonej w art. 206 kc, wedle której każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. Porozumienie się współwłaścicieli co do tego, którymi składnikami będą wyłącznie dysponować, stanowi uregulowanie praw do rzeczy w sposób odmienny niż wynikający z art. 206 kc.

Wnioskodawczynie opuściła wspólne mieszkanie dobrowolnie. W tym zakresie Sąd nie dał wiary wnioskodawczynie, iż została zmuszona do wyprowadzenia się. Okoliczność tę potwierdza treść pozwu rozwodowego, a nadto jej przesłuchanie w sprawie rozwodowej, z których wynika, że była to decyzja samej wnioskodawczynie. Co więcej, świadek E. L., zeznała, że wnioskodawczynie miała klucze do mieszkania, rozważała powrót do domu, jednakże się na to nie

zdecydowała. Wobec opisanych okoliczności Sąd uznał, że stan posiadania w zakresie dotyczącym korzystania z lokalu mieszkalnego, jest trwały i do chwili obecnej nie był kwestionowany.

Z przedstawionych względów Sąd uznał, iż uczestnikowi nie przysługuje prawo do żądania zwrotu wydatków poniesionych na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Zgodnie z normą art. 207 kc pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane ze wspólną rzeczą. W praktyce orzecniczej oraz doktrynie prawa utrwalili się poglądy, wedle którego powołana zasada ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy współwłaściciele mogą wykonywać swoje prawa w myśl przepisu art. 206 kc, a zatem, gdy możliwe jest współposiadanie i korzystanie z całej rzeczy przez współwłaścicieli oraz gdy współwłaściciele umownie nie wyłączyli omawianej reguły. W przeciwnym razie norma z art. 207 kc winna ulec modyfikacji. W szczególności powyższe uwagi odnoszą się do sytuacji dokonania przez współwłaścicieli podziału quoad usum polegającego tym, że każdy ze współwłaścicieli otrzymuje do korzystania wydzieloną fizycznie część rzeczy. Konsekwencją takiego podziału jest odpowiednie rozliczenie dochodów i pożytków uzyskanych z rzeczy oraz poniesionych na nią wydatków. Współwłaściciel zatem uzyskuje pożytki i dochody wyłącznie z wydzielonej części, a nadto wyłącznie na tę część ponosi wydatki. Sąd meriti w całej rozciągłości podziela stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 1980 r. w

6

sprawie III CZP 80/79, a nadto w Komentarzu do Kodeksu cywilnego pod red. K. P., Tom I, CH.B., rok wyd.2013 - do art. 206 oraz art. 207. Dokonany przez małżonków podział - w świetle przedstawionych poglądów - oznacza, iż między nimi brak podstaw do omawianych rozliczeń. Skoro bowiem wnioskodawczyni i uczestnik dokonali podziału, wedle którego uczestnik korzysta z lokalu mieszkalnego, garażu oraz ruchomości, wszelkie pożytki i dochody z posiadanych składników majątkowych przysługują uczestnikowi. Podobnie wydatki poniesione na uzyskanie w wyniku podziału rzeczy obciążają wyłącznie uczestnika.

Z tą samą argumentacją Sąd oddalił żądanie wnioskodawczyni zasądzenia na jej rzecz wynagrodzenia za wyłączne korzystanie przez uczestnika ze wspólnego mieszkania za okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r.

Sąd oddalił żądanie wnioskodawczyni rozliczenia kredytu hipotecznego spłacanego wspólnie w okresie od października 1992 r. do dnia 17 lutego 1998 r., w postępowaniu o podział majątku wspólnego Sąd nie dokonuje bowiem rozliczeń wydatków i nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek wspólny.

Wobec tego, iż wskutek podziału wszystkie składniki majątku wspólnego uzyskał uczestnik, konieczne stało się wyrównanie wartości udziału wnioskodawczyni poprzez spłatę w wysokości 78.540 zł, a to na podstawie przepisu art. 212§1 kc. Ustalając wysokość spłaty Sąd uwzględnił wniosek uczestnika o rozliczenie kwoty 7.000 zł wypłaconej przez wnioskodawczynię w dniu 22 lipca 2013r., pomniejszając o połowę tej kwoty należną wnioskodawczyni spłatę (134.080 zł+ 20.000 zł + 10.000 zł =164.080 zł :2 = 82.040 zł- 3.500 zł = 78.540zł).

Uczestnik nie dowiódł, że wypłacona przez wnioskodawczynię kwota stanowiła jego majątek osobisty. Środki pieniężne zgromadzone były na wspólnym rachunku bankowym, a zatem brak było podstaw do uznania, że nie wchodzi do majątku wspólnego.

Ustalenie przez Sąd terminu spłaty na rzecz wnioskodawczyni nastąpiło z uwzględnieniem czasu potrzebnego uczestnikowi na wywiązanie się z zobowiązania, mając na uwadze jego sytuację finansową i wysokość spłaty. Od dnia ustania wspólności ustawowej uczestnik winien liczyć się z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawczyni tym bardziej, że w jego posiadaniu pozostały wszystkie składniki majątku wspólnego. Sąd uznał, iż skoro uczestnik domagał się przyznania na jego rzecz tych składników, poczynił starania w celu uzyskania środków

7

pieniężnych na spłatę.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 520 § I kpc, zgodnie z którym każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Sąd uznał, że w sprawie o podział majątku brak podstaw do wyłączenia powołanej reguły, albowiem byli małżonkowie w równym stopniu są zainteresowani wynikiem postępowania, a ich interesy nie są sprzeczne.

Koszty postępowania w niniejszej sprawie wyniosły 1.000 zł (opłata od wniosku), co oznacza, iż każdy z uczestników ponosi koszty w wysokości po 500zł. Dokonując rozliczeń Sąd uwzględnił wpłaconą przez wnioskodawczynię opłatę od wniosku.

Powyższe postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2014 roku, zostało zaskarżone apelacją wniesioną przez uczestnika.

Uczestnik zaskarżył postanowienie w części, tj. w punktach II i III domagając się jego zmiany poprzez:

- a) zmniejszenie zasądzonej od niego na rzecz wnioskodawczyni tytułem dopłaty kwoty do sumy 554,80 zł;
- b) zasądzenia na jego rzecz dalszej kwoty 3.500 zł tytułem bezprawnie pobranej przez wnioskodawczynię kwoty 7.000 zł;
- c) rozliczenie nakładów w kwocie 5.000 zł poczynionych przez strony z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni.

Ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Zaskarżonemu postanowieniu uczestnik zarzucił:

1.sprzeczność istotnych ustaleń sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego i błędne ustalenie:

- że uczestnik dokonał nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci wkładu budowlanego w wysokości 16,2% podczas, gdy likwidując księżeczkę mieszkaniową uczestnik przekazał na rzecz spółdzielni mieszkaniowej całą zgromadzoną kwotę 42.000.500 starych złotych, co stanowi 21% wartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oraz pominięcie, iż uczestnik w trakcie małżeństwa

8

odziedziczył i sprzedał nieruchomości, a środki uzyskane ze sprzedaży w wysokości 17.500 zł przeznaczył na spłatę kredytu zaciągniętego przez małżonków na kupno mieszkania, przez co kredyt został w całości spłacony;

- błędne ustalenie, że strony nie dokonały nakładów na majątek osobisty wnioskodawczyni w postaci domku letniskowego, gdyż domek ten stanowił własność rodziców wnioskodawczyni, a nie jej samej podczas, gdy domek ten został odziedziczony przez wnioskodawczynię, zatem nakłady winny być rozliczone w postępowaniu o podział majątku wspólnego;
- błędne ustalenie, że strony dokonały podziału wspólnego lokalu do korzystania, wskutek czego wyłącznie uczestnik z niego korzysta po 1 stycznia 2013 roku i nie przysługuje mu w związku z tym roszczenie o zwrot wydatków poniesionych na utrzymanie tego składnika majątku, podczas, gdy do takiego podziału do korzystania nie doszło, a wnioskodawczyni porzuciła lokal obciążając uczestnika ciężarem jego utrzymania;
- błędne ustalenie, że wnioskodawczyni winna zwrócić uczestnikowi jedynie połowę z sumy 7.000 złotych pobranej z rachunku bankowego stron po ustaniu wspólności majątkowej, podczas, gdy na tym rachunku znajdowały się

jedynie środki finansowe należące do uczestnika i uzyskane z jego wynagrodzenia i zwrotowi winna podlegać cała pobrana przez wnioskodawczynię kwota.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji, podnosząc że rozstrzygnięcie sądu I instancji jest prawidłowe, a żądania apelującego niezadane.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika okazała się częściowo zasadna, w pozostałym natomiast zakresie podlegała oddaleniu.

Na wstępie czynionych tu rozważań stwierdzić należało, że w ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy poczynił w zasadzie prawidłowe ustalenia faktyczne z rozważeniem całokształtu materiału dowodowego, bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, o której mowa w treści art 233 § 1 k.p.c. Wobec tego, Sąd Okręgowy podzielił poczynione ustalenia Sądu I instancji i przyjmuje je za własne, w szczególności co do składu majątku wspólnego, wartości jego poszczególnych składników, okoliczności nabycia mieszkania i garażu oraz nakładu z majątku osobistego uczestnika w postaci przekazania środków finansowych ze zlikwidowanej księżeczki mieszkaniowej. Nie było

9

zatem w niniejszej sprawie konieczności ich ponownego tu przytaczania. Sąd odwoławczy uzupełnił ustalenia faktyczne sądu rejonowego o ustalenia związane z nakładem z majątku osobistego uczestnika w postaci spłaty z jego środków finansowych kredytu zaciągniętego przez małżonków na zakup mieszkania. Ustalenia te, prowadzące się do rozliczenia kwoty 17.500 złotych przeznaczonej na spłatę kredytu mieszkaniowego, zostaną przedstawione poniżej, przy omówieniu sposobu rozliczenia tego nakładu na majątek wspólny.

Sąd odwoławczy wskazuje, że poczynione przez sąd wywody prawne są prawidłowe. W szczególności - w ocenie sądu II instancji - nie budzą żadnych wątpliwości ustalenia poczynione przez sąd rejonowy co do składu i wartości majątku wspólnego, możliwego sposobu jego podziału oraz rozliczeń z tytułu nakładów czynionych przez strony na ten majątek z majątków osobistych (poza pominięciem przez sąd rejonowy rozliczeniem nakładu w postaci spłaty kredytu mieszkaniowego), a wreszcie istnienia podstaw do żądania rozliczenia kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Odnosząc się do żądań i zarzutów sformułowanych w apelacji uczestnika to - w ocenie sądu odwoławczego - nietrafny jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na tym, iż sąd przyjął nakład z majątku osobistego uczestnika w postaci przekazania środków z księżeczki mieszkaniowej na nabycie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego (a dokładniej na pokrycie wkładu budowlanego w spółdzielni mieszkaniowej) w zaniżonej wysokości. Z zaświadczenia wystawionego w dniu 30 sierpnia 2013 roku przez K. Spółdzielnię Mieszkaniową wynika, że wymagany wkład budowlany na mieszkanie spółdzielcze własnościowe w wysokości 199.919.000 starych złotych został zgromadzony w następujący sposób: 167.527.200 złotych z kredytu hipotecznego i gotówką w wysokości 53.235.000 złotych, nadpłata w wysokości 20.843.200 złotych została zwrócona przez spółdzielnię 23.05.1993 roku. Wkład gotówkowy został pokryty z księżeczki mieszkaniowej uczestnika postępowania postawionej przez niego do dyspozycji spółdzielni (pokwitowanie z dnia 19.10.1992 roku akt spółdzielczych). Wyliczenie zaprezentowane przez sąd rejonowy zgodnie z którym wkład gotówkowy (a zatem pochodzący z majątku osobistego uczestnika) wynosił 16,2 % całego wkładu budowlanego jest zatem prawidłowy i zasługuje na aprobatę. Odpowiada on przy tym 16,2% dzisiejszej wartości wkładu, czyli 16,2% liczone od 160.000 złotych daje 25.920 złotych. Co istotne, z zaświadczenia spółdzielni

10

mieszkaniowej z dnia 18.10.2013 roku nie wynika jaka była wysokość wkładu budowlanego, ale w jaki sposób i z jakich źródeł dokonywano wpłat na pokrycie tego wkładu, co w żaden sposób nie pozostaje w sprzeczności z treścią zaświadczenia tejże spółdzielni z dnia 30.08.2013 roku. Nie budzi też wątpliwości, iż zaciągnięty na zakup mieszkania

kredyt hipoteczny wyniósł 167.527.200 złotych, co wprost wynika z wniosku o wpis hipoteki z dnia 18.11.1992 roku znajdującego się w aktach księgi wieczystej prowadzonej dla własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu.

Uzupełnienia w tym miejscu wymagają ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji. Sąd ten z niewyjaśnionych w jakikolwiek sposób przyczyn, a co za tym idzie w sposób dowolny, z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233§1kpc, pominął w ustaleniach faktycznych fakt dokonania przez uczestnika częściowej spłaty kredytu hipotecznego ze środków pochodzących z jego majątku osobistego. Z zebranego materiału dowodowego wynika bowiem niewątpliwie, że w 1998 roku uczestnik kwotą 17.500 złotych uzyskaną ze sprzedaży odziedziczonej przez niego nieruchomości dokonał spłaty kredytu mieszkaniowego, co pozwoliło na zamknięcie kredytu, a w konsekwencji uzyskania zgody banku na wykreślenie hipoteki. Fakt ten wynika z zeznań świadków: E. L., K. G. (2), J. S., G. N., M. K., a wreszcie zeznań wnioskodawczynie i uczestnika postępowania, a które to dowody korelują z dowodowymi w postaci dokumentów urzędowych sporządzonych przez bank udzielający kredytu, a następnie potwierdzający jego spłatę w określonej dacie i wyrażający zgodę na wykreślenie hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu. Niewątpliwie dokonanie spłaty ze środków finansowych uczestnika kredytu zaciągniętego przez oboje małżonków na kupno mieszkania stanowi nakład z majątku osobistego na majątek wspólny podlegający rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego (art. 45§1krio). Co w niniejszej sprawie szczególnie istotne, kredyt na kupno mieszkania został zaciągnięty w roku 1992, w warunkach wysokiej inflacji, przy poziomie oprocentowania wynoszącym 47,50% w stosunku rocznym. Kredyt został zaciągnięty w listopadzie 1992 roku, a spłacony został w lutym 1998 roku. Z informacji banku wynika, że raty kredytu spłacane były kwartalnie (wniosek o wpis hipoteki znajdujący się w aktach księgi wieczystej). W okresie od listopada 1992 do lutego 1998 roku spłacono zatem nie więcej niż 22 raty, przy czym spłata następowała ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Z oświadczeń wnioskodawczynie wynika, że wysokość raty wynosiła 500 złotych, a wobec braku innych dowodów na wysokość raty

11

oraz niezaprzeczania temu oświadczeniu przez uczestnika (którego to obciążał ciężar dowodzenia w zakresie wykazania dokonania nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny - art. 6 kc), sąd przyjął, że z majątku wspólnego dokonano spłaty kredytu hipotecznego w wysokości 11.000 złotych (22 raty po 500 zł). W lutym 1998 roku uczestnik dokonał z majątku osobistego spłaty w wysokości 17.500 złotych, która to kwota pozwoliła na zamknięcie kredytu. Zatem na poczet należności z umowy kredytu (kapitału i roszczeń ubocznych, których wysokość, jak wyżej wskazano, była znacząca) dokonano wpłat w łącznej wysokości 28.500 złotych. 17.500 zł z tej kwoty wpłacono ze środków z majątku osobistego uczestnika, co daje 61,40% sumy kredytu.

Jak wyżej wskazano z kredytu mieszkaniowego strony pokryły 83,8% wkładu budowlanego. Skoro 61,40% z tego kredytu spłacono z majątku osobistego uczestnika, to w istocie nakład z majątku osobistego uczestnika - w postaci spłaty części kredytu mieszkaniowego zaciągniętego na pokrycie wkładu budowlanego - wyniósł 51,45% wartości wkładu budowlanego, co po zsumowaniu z 16,2% nakładu z księżeczki mieszkaniowej daje nakład wynoszący 67,65%. Taka procentowa część z wartości rynkowej mieszkania według cen dzisiejszych, czyli 160.000 złotych to 108.240 złotych, a połowa tej sumy winna podlegać odliczeniu z udziału należnego wnioskodawczynie z podziału majątku wspólnego, czyli 54.120 złotych. Takie wyliczenie nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny jest jedynym sposobem urealnienia jego nakładu na majątek wspólny (a który to nakład przyznaje sama wnioskodawczynie) przy nader skąpym materiale dowodowym, przy zastosowaniu domniemania, iż środki uzyskane przez małżonków w czasie trwania małżeństwa wchodziły w skład majątku wspólnego (art. 31§1krio). Dalej idące twierdzenia uczestnika, dotyczące poczynienia większych nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, w szczególności poprzez spłatę w całości kredytu mieszkaniowego, nie znajdują oparcia w materiale dowodowym i jako nie udowodnione nie zasługują na ich uwzględnienie przez sąd (art. 6 kc w zw. z art. 45§1krio w myśl którego nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny podlegają rozliczeniu na wniosek, zatem wnioskującego obciąża ciężar dowodu w tym zakresie).

Sąd odwoławczy nie podzielił pozostałych zarzutów apelującego. W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że wspólność majątkowa małżeńska ustaje z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Skoro wyrok rozwodowy

uprawomocnił się z dniem 18 czerwca 2013 roku, to środki pieniężne uzyskane do tej daty z wynagrodzenia za pracę choćby jednego z małżonków wchodzi w skład majątku wspólnego (art.

12

33§2pkt1krio), więc wypłacone ze wspólnego rachunku bankowego w dniu 22 lipca 2013 roku przez wnioskodawczynię 7.000 złotych (pochodzące z wynagrodzenia za pracę uczestnika), wchodziły w skład majątku wspólnego, zatem na poczet udziału należnego wnioskodawczyni zaliczone może zostać jednie 3.500 złotych pobrane przez nią ponad należny jej udział. Brak przy tym przesłanek do zastosowania, jak tego oczekuje uczestnik, klauzuli reguł generalnych określonych w art. 5 kc, jakoby wnioskodawczyni czyniła ze swego prawa użytek niezgodnie z zasadami współżycia społecznego. Zresztą uczestnik nie nazywa w czym i jaką to zasadę współżycia społecznego naruszyła uczestniczka domagając się dokonania podziału majątku wspólnego także w zakresie środków finansowych zgromadzonych w czasie trwania małżeństwa.

Odnosząc się z kolei do żądania rozliczenia w toku postępowania o podział majątku wspólnego nakładów z majątku wspólnego na domek (...), to sąd odwoławczy podziela ustalenie i pogląd zaprezentowany przez sąd rejonowy, iż w chwili dokonywania tych nakładów, były to nakłady czynione na majątek osób trzecich (rodziców wnioskodawczyni), nie zaś na majątek osobisty wnioskodawczyni. Nakłady takie zatem nie podlegają obligatoryjnemu rozliczeniu w toku postępowania o podział majątku wspólnego (art. 45§1krio). Rację ma apelujący uczestnik argumentując, iż wnioskodawczyni zapewne stała się obecnie współwłaścicielką tego domku jako spadkobierczyni jej ojca (o ile ojciec nie pozostawił testamentu - takie ustalenia nie zostało poczynione w toku postępowania dowodowego). Z zebranego materiału dowodowego wynika, że ojciec wnioskodawczyni zmarł 25 marca 2013 roku, a do kręgu jego spadkobierców ustawowych najprawdopodobniej należą jego żona i troje dzieci (takich ustaleń nie poczyniono). Brak ustaleń co do wysokości ewentualnego udziału wnioskodawczyni w prawie własności domku letniskowego uniemożliwia dokonanie rozliczeń z tytułu nakładów poczynionych na ten przedmiot z majątku wspólnego małżonków w toku niniejszego postępowania, co nie uniemożliwia wszakże dokonania takich rozliczeń w toku innego postępowania.

Nie zasługują też na uwzględnienie żądania rozliczenia przez sąd ciężarów związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego, a ponoszonych przez uczestnika. Z prawidłowych ustaleń poczynionych przez sąd rejonowy wynika, że z lokalu mieszkalnego korzysta wyłącznie uczestnik i córka stron, zatem to wyłącznie uczestnik winien ponosić koszty związane z utrzymaniem lokalu, a sprowadzające się do opłat czynszowych. Via facti wyłącznie uczestnik dysponuje lokalem mieszkalnym i wykorzystuje go na

13

zaspokojenie swoich potrzeb mieszkaniowych, wnioskodawczyni zaś zamieszkuje poza spornym lokalem. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, by uczestnik wyłączył ze swego korzystania jakąś część lokalu i pozostawił ją do dyspozycji wnioskodawczyni. Nie może zatem oczekiwać, decydując się na samodzielne korzystanie z rzeczy, z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli, by ponosili oni koszty utrzymania rzeczy. Ustalenie sądu rejonowego, iż strony w sposób konkludentny ustaliły, iż wyłącznie uczestnik będzie korzystał ze wspólnego mieszkania (czego potwierdzeniem jest oświadczenie stron o ich woli przyznania lokalu mieszkalnego na rzecz uczestnika), z wyłączeniem wnioskodawczyni, a w konsekwencji będzie ponosił koszty utrzymania mieszkania, jest prawidłowe i oparte na materiale dowodowym, ale i znajdujące potwierdzenie w zasadach doświadczenia życiowego.

Reasumując, majątek wspólny stron to: lokal mieszkalny wartości 160.000 złotych, garaż o wartości 20.000 złotych i ruchomości o łącznej wartości 10.000 złotych, czyli razem 190.000 złotych. Połowa tego majątku to suma 95.000 złotych. Od kwoty tej należy odjąć nakład z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny (obliczony wyżej) w wysokości 54.120 złotych oraz kwotę 3.500 złotych z tytułu pobranej ponad udział wnioskodawczyni sumy z rachunku bankowego stron, co daje kwotę 37.380 złotych z tytułu dopłaty od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni.

Sąd odroczył termin płatności tejże kwoty o trzy miesiące. Termin taki pozwala uczestnikowi na zgromadzenie stosownych środków finansowych (choćby z uzyskanej na ten cel pożyczki), z drugiej zaś strony nie narusza

usprawiedliwionych interesów wnioskodawczynie, która w stosunkowo bliskiej perspektywie czasowej otrzyma całą sumę z tytułu podziału majątku wspólnego. Sąd orzekł też o odsetkach ustawowych w razie opóźnienia w płatności (art. 212 § 3 kc).

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc apelację uwzględnił w części, oddalając ją w pozostałym zakresie (art. 385 kpc).

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc statuującego obowiązek ponoszenia kosztów postępowania nieprocesowego przez każdą ze stron we własnym zakresie, nie znajdując podstaw do odstąpienia od tej reguły.

Sąd wskazuje nadto, że oczywiste omyłki pisarskie w orzeczeniu sądu rejonowego

14

(co miejscowości w której znajdują się: lokal mieszkalny i garaż) sąd odwoławczy sprostował na podstawie art 350 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność z oryginałem

15